

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

Materia Chirurgica.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10196

MATERIA
CHIRURGICA.

CHIRURGIA
MATERIA

MATERIÆ
CHIRURGICÆ
PRIMA CLASSIS.
REPERCUTIENſIA.

teriorius applicata Remedia, humores
vel in vasis contentos, vel extra vasa ef-
fusos repellentia etiam ulteriorem im-
pellendorum decubitum in parte ad-
aucta solidorum in fluida actione, impediencia, REPER-
CUTIENſIA proprie dicuntur, licet quæ posterius
efficiant, DEFENSIVA Chirurgis ſtrictius vocentur.

INDICANTUR. I. In periodico in partem blan-
dorum humorum decubitu, prophylaxios ſcopo. Sic
gelu vitiatis partibus maturius nix applicatur: Conti-
nuus in oculos humorum affluxus ut impediatur, ocu-
li aqua ſingulis diebus prudenter foventur, ALARY
*dans la queſtion propoſée de l'Acad. Royale de Chirurgie pour le prix de 1740. determiner les différentes
eſpeces des Remedes repercuffifs &c.*

II. In

II. In doloribus, extensionibus aponeuroſeos, ligamentorum, nervorum, tendinum diſtentionibus. Dolor dentium frigida quandoque tollitur, frigida ſæpe diſtortum membrum reſtituitur *IDEM.*

III. In aneurifmate vero, varice, applicata glacies ſæpe auxilio fuit.

IV. In prolapſu ani, uteri, poſt reductionem.

V. In vulneribus recentibus, ut inflammatio, fluxio, tumor, prævertantur; quam in rem ipſa continui ſolutio aqua aluminofa ſæpe irroratur, etiam vicinæ partes repercutientibus muniuntur, *IDEM.*

VI. In inflammationibus recentibus, ut in phlegmone, apoſtemate, ophthalmia, odontalgia, angina, carbunculis, ambuſtione, *Cl. KULBEL. in eiusdem Quæſtionis propoſitæ Reſolutione.*

VII. In ſuppurationibus cancri, ægylolis, hæmorrhoidum cæcarum impediendis, *IDEM.* Suppuratio tamen in cancro externo, cicuta tentato, impedienda non eſt, quæ in interno cavenda.

VIII. In nimio humorum effluxu, ut in hæmorrhagiis, ulceribus continuo plorantibus.

CONTRAIſDICANTUR vero *I.* In humorum acrium, malignorum decubitu, in tumore, vulnere, ulcere malignis, in carbone, bubone, tam peſſilentiali quam venereo, ſcabie, eryſipelate, podagra, intertrigine.

II. In decubitu critico.

III. In

III. In plethoricis, cacochymicis.

IV. In rheumaticis, arthriticis, podagricis doloribus, tum aliis vehementioribus QUESNAY. *de la ſup-
puration.*

V. In omni inflammatione obfirmata ut etiam in idiopathica; ſi aliquid præcedentium vetat, KULBEL. in inflammatione maligna, QUESNAY, tum glanduloſa, IDEM.

VI. In evacuatione nimia ſanguinis, naturali, vel naturæ ſolemnis, ALARY.

Sunt vero repercutientia ex multiplici, ratione qualitatis, materie deprompta, hæc refrigerando, illa adſtringendo, tum & nonnulla anodyno effectu, repellunt, unde claffis horum triplex.

I. REFRIGERANTIA.

EX REGNO AQUEO.

Aqua ſimplex frigida.

Nix.

Glacies.

EX REGNO VEGETABILI.

Acetoſa.

Alfine.

Ana-

REPERCUTIENIA.

Anagallis.

Endivia.

Fabaria.

Lactuca.

Lens palustris.

Nymphaea.

Portulaca.

Pomorum pulpa.

Sempervivum maius.

minus.

Sem. IV. frigidorum maior.

minor.

Pultes.

Emulsiones.

EX REGNO ANIMALI.

Albumen ovi.

Lac.

Lactis cremor.

Serum.

Sperma Ranarum.

Succus Cancrorum.

EX REGNO MINERALI.

Nitrum.

Sal ammoniacum.

Plumbum.

Soluta.

OFFI-

OFFICINALIA COMPOSITA.

- Acetum ſimplex.
Oxycratum.
Emplaſtra. Diapompholig.
De ſpermate Ranarum.
Saturninum &c.
Unguenta. Album.
Alabaſtrinum.
Comitiſſæ.
De Ceruſſa.
De Lythargyrio.
Infrigidans GAL.
Populeum. &c.

II. ADSTRINGENTIA.

EX REGNO VEGETABILI.

- Acacia. Cort. Succus.
Alchimilla.
Anſerina.
Balauſtiorum Flores.
Biſtorta.
Berberis.
Equiſetum.
Fructus, omnes immaturi.

Crantz M. M. T. III.

K

EX

EX REGNO ANIMALI.

Sepiæ atramentum.

os.

EX REGNO MINERALI.

Alumina.

Bolus Armena.

Bohemica.

Calces bibulæ adstringentes.

Ceruſſa.

Crocī.

Cretæ.

Lapis Calaminaris.

Hæmatites.

Lythargyrium.

Lutum fornacum.

Minium.

Saccharum ſaturni.

Thermarum martialium ſedimentum terreum.

Terræ Sigillatæ.

Albæ.

Rubræ.

Terra pavimentoꝝ nigra.

Tutia.

Viride Æris.

Vitriolum.

Vitrioli Colcotar.

Terra dulcis.

Zinci flores.

OF-

OFFICINALIA COMPOSITA.

Olea. Liguſtrinum.

Myrtinum. &c.

Emplaſtra.

De Lapide Calaminari.

Diapalmæ.

Deſenſivum.

Stypticum Crollii &c.

Unguenta.

De Lythargyrio.

Diapompholigos.

Vina.

Auſtera.

Rubra.

Vinorum Rubrorum Fæces.

III. NARCOTICA.

EX REGNO VEGETABILI.

Bella donna.

Crocus. Eius *praeparata*.

Hyoſciamus.

Papaver. *praeparata*.

Solanum.

K 2

OF-

OFFICINALIA COMPOSITA.

Olea. Hyofciamî.

Papaverinum.

Emplaſtra.

De Cicuta.

Narcoticum Mynſichti.

Unguenta.

Anodynûm.

Populeum compositum.

Et hæc quidem ea ſunt, quæ potiffimum in hæc cauſam recenſeri poſſunt; eſt tamen iudicio in his omnibus chirurgico opus, cum enim in triplici hæc claſſe nonnulla potentiora ſint, ſint & imbecilliora alia, quibus utendum, præſens caſus ſemper inſtruere debet: Eſt ubi ex binis claſſibus diverſa feliciter conſungas, tum ubi hæc potiora, illa deteriora obſerves: Sed hæc per regulas tradere nimis longum. Non reticendum tamen, quod iam olim HIPPOCRATES bene monuit, ſimilia inveteratas inflammaciones denigrare, tum quæ GALENUS edixit, vehementi iam in parte inflammata incuneatione facta, repercuentibus non amplius utendum eſſe, quibus & ea addi pulcherri-
ma poſſunt, quæ in hos textus *Illustr. L. B. VAN SWIETEN* commentatur.

Narcotica quod ſpectat, ea quidem ex ſua natura non adeo damnosa, modo ſopito per hæcce dolori, non nimium fidat medicus, L. B. VAN SWIETEN, *Comment. T. I. p. 366.*

CLAS-

CLASSIS SECUNDA.

RELAXANTIA.

Quæ in fibris tensionem, irritabilitatem, dolorem tollunt, easque elongant, RELAXANTIA habentur.

INDICANTUR vero hæcæ.

I. Ubi maior in parte inflammata irritabilitas, elasticitas nimia, aut vibratio, hinc ubi per repercutientia resolutio sperari non potest.

II. Ubi in parte nimia siccitas.

III. Ubi in eadem nimia rigiditas.

IV. Ubi nimia contractio.

Contraindicantur in contrariis.

Cum vero nonnulla relaxantium solum humectando, alia emolliendo, alia iterum temperando agant, etiam horum triplex statuenda classis est.

I. HUMECTANTIA.

Aqua moderate calida.

Aquæ Calidæ vapor.

Balneum.

Fomenta plantarum aquosarum moderate calida.

Similia saponacearum plantarum.

K 3

II. EMOL.

 II. EMOLLIENTIA.

EX REGNO VEGETABILI.

Vide T. II. p. 3. seq.

EX REGNO ANIMALI.

Adeps.

Axungix omnes.

Butyrum.

Medullæ.

Olea pressa.

Et hæc quidem pingua circumspectius adhibenda, ut
& emplastra his facta, quod fervidam inflammationem
illico denigrent, alios casus vero potentissime iuvent,
quod illico relaxant.

COMPOSITA OFFICINALIA.

Olea omnia mollia.

Unguentum de Althæa.

Populeum.

Emplastra.

Diachylum simplex.

De mucilagibus.

III. Tem-

 III. TEMPERANTIA.

 EX REGNO VEGETABILI.

Farinæ	}	coctæ in
Cerealium.		Aceto
Secalis &c.		vel
Leguminum		Lacte,
Fabarum		decocto
Lupinorum &c.	}	emollienti.

Furfures.

Cerealium.

Pulpæ. Cassiæ

Pomorum.

Mica panis.

 EX REGNO ANIMALI.

Lac.

Stercora animalium, Vaccinum &c.

Postrema huius ordinis remedia quandoque emollientibus, quandoque anodynis magis combinanda, ut sævities symptomatum leniatur. Omnia tamen relaxantia, præprimis emollientia, vix diu parti imposita, ne inde suppuratio certius cieatur, relinquenda; dolore, irritatione, tensione, remittentibus auferenda.

 IV. ANODYNA.

Antea recensita. p. 147.

K 4

CLAS.

CLASSIS TERTIA.

RESOLVENTIA.

Quæ humores inter solida stagnantes in minores partes solvunt, inde obstructionem, partis tumorem, motus impotentiam auferunt, RESOLVENTIA: quæ eosdem attenuant, dividunt, ATTENUANTIA, quæ diluunt, DILUENTIA strictius dicuntur.

Materies his haud adeo diversa, est tamen quæ magis in solida, est quæ in fluida magis agat salina.

INDICANTUR I. Prioribus secundum exigentiam applicatis, inflammatione tamen nondum resoluta, etiam in phlegmone oedematosa.

II. In oedemate.

III. Tumoribus cysticis.

IV. Tumoribus scirrhosis.

V. Tumoribus aereis.

VI. Obstructionibus aliis.

Verum quia humoris profunde impacti resolutio obtineri solum potest, vel elasticitate, irritabilitate, tensione solidorum minutis, si aucta sint, vel solidorum actione adaucta, si imminuta sit, vel demum adauctis diametris, ut obstruens molecula transire, vel humorum minuta mole, ut per angustias tranare possit, in totidem classes hæc distribuenda resolutia sunt;

cum

cum vero, quæ elasticitatem, irritabilitatem tollunt, tensionem in solidis minuunt, relaxantia, emollientia sint, eadem vasorum diametrum adaugeant, contrahi hæc duo capita in unum possunt.

I. RESOL. RELAXANTIA.

Ex Humectantibus.	} conflatæ, priori capite dictæ sunt.
Emollientibus.	
Temperantibus.	
Anodynis.	

II. RESOL. STIMULANTIA.

LENIORA.

EX REGNO VEGETABILI.

Apium.
 Artemisia.
 Betonica. *Herb. flores.*
 Chamomilla. *Herb. flores.*
 Chamæpitys.
 Chærophyllyum.
 Cicutæ maior. *interne, externe, omni forma.*
 Daucus.
 Fœniculum.

K 5

Hede-

Hedera Terrestris.
 Hypericon. *Herb. flores.*
 Marrubium.
 Melilotus.
 Sambuci *flores.*

FORTIORA.

Abfynthium.
 Vulgare.
 Romanum.
 Anifum.
 Arnica.
 Arum.
 Afarum.
 Bryonia.
 Carvum.
 Coriandrum.
 Cuminum.
 Ebulus. *Folia, cortex.*
 Eupatorium.
 Hyffopus.
 Iris. *Rad. Succus.*
 Imperatoriæ *Radix.*
 Iuglandis *folia.*
 Iuniperus. *Folia. Bacca.*
 Lavendula.
 Lauri. *Fol. Bacca.*
 Lupulus. *Herb. Turiones.*
 Maiorana.
 Meliffa.
 Mentha.

Peta-

Petasitis.
Polium.
Pulegium.
Rosmarinus.
Ruta.
Sabina.
Thuya.
Sambuci *cort. med. Fol.*
Saponaria.
Semina IV. calida Maiora.
Minora.
Scordium.

EX REGNO ANIMALI.

Cantharides.

EX REGNO FOSSILI.

Alumen plumosum.
Arena calefacta oedemati applicata.
Ammoniacum sal. *Flores.*
Petroleum.
Salia fere omnia maxime, vero alcalina in morbis
frigidis.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Ex Gummatibus simplicibus.

Ammoniaco.

Bdelio.

Euphorbio.

Galbano.

Opopanace.

Sagapeno.

} Aceto
} Solutis.

Ex

Ex aceti simplicis aut medicati vapore,

Oleis. Plantarum aromaticarum

Acrium,

Euphorbii.

Cucumeris asinini,

Nicotianæ.

Philosophorum,

Ceratis de cumino &c.

Emplastris

Diachylo,

De galbano.

De vigo simplice.

Cum mercurio,

Gummato.

Ireato,

Unguentis

De Artanita,

Neapolitano,

III. RESOL. ATTENUANT.

EX REGNO AQUEO.

Aquæ,

EX VEGETABILI.

Debilia in causa calida, vide *Refrigerantia*. 143.

Ci.

Cichorii.
 Endiviæ.
 Tragopogoni.
 Taraxaci.
 Scorzoneræ. *Detecta, succi.*
 Sambuci flores &c. infusi.

EX VEGETABILI.

Fortiora in causa frigida.

Allium.

Alliaria.

Armoracia.

Beccabunga.

Cochlearia.

Cepa.

Eruca.

Erysimum.

Nasturtium.

Piperitis.

Porrum.

Raphanus. *Herb. Pulpa. Succus.*

Scordium.

Sinapi. *semina.*

Thlaspios *semen.*

EX

EX REGNO ANIMALI.

Serum lactis in inflammati resolutione utile.

Millepedes. *Pulvis, Succus*, in pituitoso magis.

EX REGNO FOSSILI.

Sales.

Ammoniacum.

Borax.

Nitrum.

Mercurius, & Mercurialia.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Ex Camphora. Camphoratis plerisque
Mellitis.

Saccharatis.

Cineribus clavellatis.

Saponibus *tam liquidis quam solidis*, solutis.

Tartari *sale*. Oleo per deliquium.

Omnia hæc resolventia non omnibus conveniunt casibus, ut ingens pro indole morbi in his selectus. In inflammatione resolutio ut obtineatur, relaxantibus incidentia feliciter adduntur. Fortiora stimulantia oedemati, tumori cystico, aereo, scirrhuso, opponuntur. Incidentia stimulantibus fortioribus etiam iuncta in tumore aquoso, pastaceo præscribuntur, relaxantia potissimum in erysipelate.

CLAS-

CLASSIS QUARTA.

SUPPURANTIA.

SUPPURANTIA, seu pus moventia, etiam maturantia, & concoquentia aliis dicta, illa habentur auxilia, quæ suppurationem, vel arcentia, vel retardantia impedimenta remouent, eaque, quibus puris generatio perficiatur, requisita ponunt. Equidem aliter hæcce definiri non possunt; quod ipsa natura concoquat, & puris generatio a sanitate superstite dependeat, BOERHAAVE, *Illustr.* L. B. VAN SWIETEN. Cum igitur suppuratio naturæ, non medicamenti, effectus sit, totum quod arte fieri potest, est, ut tollantur illa impedimenta, quæ boni puris, vel in vulnere, vel in abscessu, generationem prohibent, reliqua natura sibi semper sufficiens perficit. IDEM.

Indicantur ubi omni resolutionis spe excisa, tumor, calor, dolor, rubedo, & reliqua symptomata in parte inflammata augentur, non quidem summa cum velocitate, sed continuo tamen incremento, IDEM. In hoc vero naturæ medicæ negotio, scrupulosiori attentione opus, ut ea, quæ superaddi debent auxilia, rite intelligantur. Est enim ubi iuari non postulat: est ubi refræntari, est etiam ubi incitari velit, tum ubi quandoque binas postremas indicationes repletas desideret; unde quatuor suppurantium Classes.

I. Quidem ubi natura sibi sufficit & pars solum ab aere externo arcenda, fovenda mollibus, humidis.

II. Ubi

II. Ubi relaxanda est eadem.

III. Ubi stimulanda.

IV. Demum ubi, & emolliri, & stimulari simul pars debet.

I. HUMIDA. MACERANTIA.

Dum artis auxilio, nec frano, nec calcare indigens natura, carere potest, sed inimicus solum arcendus aer est, calor, & humiditas in parte suppuranda conservanda sunt, quæ omnia ex moderamine symptomatum intelliguntur, tum demum hæc indicantur. Forma remediorum, fomenti, cataplasmatibus.

EX REGNO VEGETABILI.

Acetosa.

Armeniaca mala *cocta*.

Avena *cum aqua cocta, farina.*

Beta.

Brassica.

Cerasa.

Chondrilla.

Cichorium.

Dens leonis.

Endivia.

Fraga.

Hor-

Hordeum.

Lactuca.

Mercurialis.

Mora.

Parietaria.

Pomorum *pulpa*.

Raparum, *assatarum, coctarum* pulpa.

Secale *farina, panis*.

Spinachia.

Triticum.

Uvæ.

EX ALIIS.

Aquæ calidæ vapor.

Cera.

Pix.

Stercora animalium *blanda, humida*.

II. RELAXANTIA.

Quando tensæ in parte inflammata carnes, membranæ emolliendæ, humorum minuendus impetus, impacti acris rodens vis corrigenda, vel demum gangrænæ metus adest, indicantur, maxime autem in anthrace, furunculis, QUESNAY. In contusionibus nulla solutione continui facta, præsentente magna inflammatione, dolore, urgentibus pervigiliis, & imminente partis suffocatione, GRASHUIS. His tamen sæpe re-

Crantz *M. M. T. III.* L sol-

solventia misceri debent, IDEM in quæstione ab inclyta Academia Regia Chirurgica pro præmio 1746. *determiner ce que c'est que les remèdes suppuratifs &c.* A specie tamen relaxantium oleosa, & oleis omnibus in vigore inflammationis pertinacis abstinendum, ne pars nigrescat citius, QUESNAY. Tum & hæc in parte corporis elastica scrupulosius vitanda, ut in tendine, MUNNICKS, in nervo, IDEM, nec inflammato ossi superponenda, quia corrumpitur, HILDANUS, HEISTER. Sed huic irritantia conveniunt, ut euphorbium, ESCHENBACH, eadem in quæstione ab inclyta academia regia chirurgica proposita *Determiner ce que c'est que les remèdes suppuratifs &c.* Forma horum, vaporis, fomenti, cataplasmatum, unguenti, emplastri.

EX REGNO AQUEO.

Aquæ calidæ vapor.

Vapor decocti emollientis.

EX REGNO VEGETABILI.

Althæa. *Folia, Radix, Mucilago, farina.*

Alcea. *Folia, Radix, flores.*

Arabici Gummi, *Mucilago.*

Branca Ursina.

Caricæ pingues.

Ficus.

Lili albi *Radix.*

Linl. *semen, farina, oleum.*

Malva.

Passulae Maiores.

Minores.

Semina mucilaginosa

Cydoniorum.

Lini.

Psyllii.

Symphyti radix.

Verbascum.

EX REGNO ANIMALI.

Animalium stercora mollia.

Hominis.

Vaccarum.

Animalium pinguedines.

Anatis.

Caponis.

Porci &c.

Pinguia alia.

Butyrum.

Ceti sperma.

Lactis cremor.

Medullæ.

Vitellus ovorum.

Pus ipsum maxime suppuratorium, *MONRO Society in Edimburg.* Vol. V. P. I. & in carie ossium sicca gangrænosa utile balsamum, *IDEM*, unde etiam partium glandulosarum suppuratio expectanda, & cruda nunquam incidenda glandula est, ut aliqui inflammationis mammarum faciunt.

L 2

OF.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Gummata

Ammoniacum	} oleo
Bjelium	
Galbanum &c.	
	} soluta.

Olea varia Pressa

Amygdalarum dulcium.

Lini.

Olivarum.

Raparum.

Cocta, emollientia, quæ cæterum a
Chirurgis laudantur, inutilia sunt.

Oleum ceræ.

Unguenta

Altheæ.

Basilicon.

Populeum.

Cataplasmata, de mica panis cum lacte.

Herbar. acescent. sub cin. assat.

Emollientium.

Emplastra

Diachylon simplex.

De Gummatis.

Mucilaginibus.

Malacticum.

De spermate ceti.

III. STI-

III. STIMULANTIA.

Indicantur *I.* ubi inflammatione non resolvenda natura extimulanda, ut incitato parum motu feliciter succedat suppuratio, præcaveatur scirrhus L. B. van SWIETEN, ubi in parte suppuranda tensio nulla adest, sed potius indolentia, ESCHENBACH in *quaestione de suppurantibus pro præmio ab Inclyta Academia Regia Chirurgica proposita.*

II. In inflammatione œdematosa.

III. In inflammatione in gangrænam tendente, ex causa maligna principium vitale debilitante, QUESNAY. l. c.

IV. In inflammatione in gangrænam terminata, ESCHENBACH Q. c.

V. In glandulosis obstructionibus, non resolubilibus, nec tamen scirrhosis, GRASHUIS. Q. c.

In hac ampla remediorum messe magna delectus esse cura debet, exigua tamen illi, qui naturam inflammationis, intensitatem eius, & aliorum morborum conditionem exactius introspexerit. Sic rubefacientia, & corrosiva. huius speciei, partibus gangrænosus iam tutius, quam adhuc inflammatis admoventur, ut & tumoribus saccatis, excrescentiis carnosus, fistulosus, ulceribus suppurandis.

Forma varia cataplasmatum, unguenti, pulveris.

EX VEGETABILIBUS.

Abrotanum. *Herb.* } Summit.
 Absynthium. *Herb.* }

Alliaria.

Allii bulbus. *assatus, coctus.*

Aristolochiæ radix.

Cepa, *cocta, assata.*

Cicuta, magis resolvens, minus calida.

Cortex medianus

Ebuli,

Sambuci.

Crocus.

Iuniperi *baccæ.*

Ruta.

Seminum IV. Calidorum Maiorum } farina.
 Minorum } cocta.

Sinapi *farina.*

EX ARTEFACTIS.

Camphora.

Farinæ melle subactæ.

Olea stillatitia.

Salia

Ammoniacus.

Borax.

Terebinthina.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Oleum. Euphorbii.

Myrrhæ per deliquium.

Unguenta

- Basilicum.
- Maturativum.

Emplastra

- Diabotanium.
- Diachylum cum gummatibus.
- De galbano crocatum.
- Vesicatorium.

FORTISSIMA RUBEFACIENTIA.

Alumen ustum.

Ari Radix.

Bryoniae Radix.

Cantharides.

Euphorbium.

Fermenta animata.

Olea Empyreumatica

Cornu cervi &c.

Oleum Philosophorum.

Tartari per deliquium.

Spiritus acidi concentrati.

Sulphuris.

Vitrioli &c.

Spiritus falis ammoniaci.

Butyrum antimonii.

Lapis infernalis.

Lapis causticus.

Mercurius sublimatus.

L 4

IV. EMOL.

IV. EMOLLIENT. IRRITANTIA.

Indicantur potissimum in inflammatione partium glandularum, siquidem hæc in his in scirrhum ex facili transit, L. B. VAN SWIETEN, QUESNAY.

Forma unguenti. Emplastri. Cataplasmatidis.

EX VEGETABILIBUS LENIORA.
Gummi

Ammoniacum	} Soluta aceto magis, vitello ovi minus stimulantia.
Bdelium.	
Galbanum	
Opopanax	
Sagapenum &c.	

EX ALIIS ACRIORA.

Cafeus putridus.
Fel taurinum.
Fermenta.
Olea Rancida.
Sapo niger.
Theriaca.

COMPOSITA OFFICINALIA.
Emplaftra

Diabotantum.
Diachylon cum gummatibus.
Divinum.
Ireatum.

Tum

Tum medicamenta Nro. II. & III. varia combina-
ta forma, huc faciunt omnia.

Et haecenus quidem de omni suppurantium medi-
camentorum specie actum est; est tamen adhuc de
his in genere tenendum, suppurantia a digestivis non
adeo distincta esse, suppurantia maturando abscessui
dicari, digestiva abscessui rupto, ulceri maturando im-
pendi, utrinque, ut pus bonum laudabile fiat, impo-
ni. Quoniam tamen etiam digestiva alio capite chirur-
gis recensentur, ea hic subnectere lubet.

I. DIGESTIVA EMOLLIENTIA.

SIMPLICIA.

Propolis.

Adipes liquatae.

COMPOSITA.

Unguentum.

Altheæ.

Basilicum.

L 5

II. BAL.

II. BALSAM. STIMULANTIA.

SIMPLICIA.

Balsama,

Cipayvæ.

Peruvianum.

Opobalsamum.

Terebinthina.

COMPOSITA.

Balsamum Arcæi.

Tinctura Aloes.

Myrrhæ.

III. AD-

III. ADSTRINGENTIA.

SIMPLICIA.

In Mat. Med. T. II. dicta.

COMPOSITA.

Mel Rosatum.

Aqua Calcis, potius siccans.

IV. ESCHAROTICA.

Vide rubefacientia fortiora sub tertia suppurantium specie. Cæterum hæc partibus nervolis applicari non debent; quæ enim has mordent; non raro convulsiones ciere solent.

CLAS-

CLASSIS QUINTA.

D E T E R G E N T I A.

DETERGENTIA, deterfiva, etiam mundifican-
tia, ea dicuntur remedia, quæ ex vulnere purulen-
to, vel ulcere, omnia auferunt obstacula, ut vulnus
coire, ulcus compleri possit. Verum cum hæcce ob-
stacula tam ab ipso pure vel qualitate, vel quantitate
peccante, quam a corruptis vasorum, & mortuis extre-
mitatibus ponantur, medicamenta detergentia his obve-
niant necesse est, ut vel inde multiplex horum classis,
& varia forma intelligantur. Indicantur vero detergen-
tia in omni ulcere, excepto cancroso, in quo lenien-
tia solum conveniunt, *FLEURANT dans la Question
pour le prix 1746. determiner ce que c'est que les Re-
medes deterfifs &c.*

I. D E T E R G. D I G E S T I V A.

Hæc in omni abscessu rupto, ulcere primis statim die-
bus, ut semimortua vasorum extrema, superfi-
ciem ulceris constituentia, a vivis abscedant partibus
sicque reddantur puræ, L. B. VAN SWIETEN, indican-
tur. Non est tamen his diu insistendum omnium con-
sensu, siquidem marasium, & carnem fungosam in-
ducunt, LOUIS dans la Question proposée des deter-
fifs 1746. maxime, si ex solis emollientibus pingui-
bus

bus conflent. Et in integrum his abstinendum, si ulcus vividam firmam carnem habet, si digestiva in ulcere dolorem causant, & mordent, FLEURANT Q. c. Quæ vero forma lavamenti præscribantur, sequentia sunt:

- Absynthium.
 - Alliaria.
 - Enula Campana.
 - Hedera terrestris.
 - Hypericon.
 - Hysopus.
 - Marrubium.
 - Mentha.
 - Pulegium.
 - Veronica.
 - Virga aurea &c.
- Quæ forma unguenti.

PINGUIA EMOLLIENTIA.

- Albumen ovi.
- Axungia.
- Olea pressa.
- infusa.
- cocta.
- Pinguedines.
- Seva.

BALS. LIQUIDA STIMULANT.

- Copayvæ.
- De Mecha.

Pe-

Peruvianum.
Terebinthina &c.

BALS. SICCA STIMULANTIA.

Myrrha.
Olibanum.
Styrax.

Est ubi pinguia solum, sed raro, est ubi hæc cum balsamis varia inter se commiscentur proportione, ut iam maior vis emolliens, iam stimulus maior, pro ipsius ulceris conditione habeatur. Sic ex balsamo nativo quocunque, vitello ovorum, & melle, digerens tale medicamentum optimum conficitur, L. B. VAN SWIETEN. Si ulceris superficies rubere, puris imminui quantitas incipiat, est ab oleosis abstinendum, ut & digestivis aliis stimulantibus.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Syrupi.	Absynthii	} in unguenti formam cum melle acti.
	Enulæ.	
	Hederæ Terrestris.	
	Hyslopi &c.	

Unguenta.

- Apostolorum.
- Basilicum.
- Digestivum &c.

Sapones aqua soluti, oleo, syrupo, unguento mixti, unguenti vel lavamenti formæ inserviunt, & efficaciter omnino detergant.

II. DE-

II. DETERG. IRRITANTIA.

Irritantia tum ulceribus immittuntur, dum a prioribus non satis excitata natura, mortuarum a vivis separationem fibrarum efficere haud potuit, hinc ulcus mundatum non fuit. Acriori itaque stimulo opus. Et quidem præter balsama priora, quæ minuta solum pinguitum quantitate, etiam digerentia irritantia sunt, formæ lavamenti inserviunt

EX REGNO AQUEO.

Aquæ minerales salinæ, & sulphuræ, quæ diversis in regionibus variæ nobis sunt:

Aquæ Egranæ	} in lotionè,
Carolinæ	
Badenses	

embroca.

Formæ huic, vel alteri, unguenti nempe, famulantur

EX REGNO VEGETABILI.

Antiscorbuticæ, omnes acres plantæ.
 Persicaria urens.
 Ruta.
 Sabina.
 Scordium &c.

EX ANIMALI.

Urina vel simplex, vel virtute præcedentium dives.
 Bilis animalium.

EX

E X F O S S I L I.

Alumen, Etiam adstringens.

Sal Ammoniacum.

Borax.

Marinum.

} Mordacia.

Vitriolum, etiam adstringens.

O F F I C I N . S I M P L I C . C O M P O S I T A .

Mel

Saccharum.

} Leniora.

Sapo.

Tinctura

Aloes.

Myrrhæ.

Aqua phagadænica.

F O R T I S S I M A .

Alcalinorum salium lixivium.

Alumenustum.

Calx æris.

Viride æris.

Mercurius præcipitatus Ruber.

Sublimatus corrosivus.

Lapis infernalis.

Unguentum Ægyptiacum.

Quæ omnia variis inter se modis pro casus necessitate combinantur. Notandum, corrodentia hæc ultima, ulceri fordido rebeli, etiam fungosa carne luxurianti, tantum convenire, his novam inflammationem, & suppurationem moveri, esse igitur semper his deter-

gen-

gentia digestiva mollia superponenda, ut eo facilius eschara secedat.

III. DET. ANTIPUTREDINOS.

Sæpe etiam ex ulcere foetidus ichor manat, colore nigro lintea inficiuntur, instrumenta tinguntur; tum quæ putredini resistent, indicantur, LOUIS. Hæc vero multum variant pro indole & natura ulceris, a causa specifica exorti; ita in venereo semper mercurialia his adduntur, in scorbutico succus citri, gummi lacce tinctura aluminosa, spiritus salis marini, in cancroso vis cicutæ commiscetur, in serophuloso oxymel squiliticum, & alia, antiputredinosis balsamicis iunguntur.

Forma varia est.

EX SIMPLICIBUS.

Acetofellæ *Succus.*

Aurantiorum Acidorum.	}	<i>Succi.</i>
Citri		
Lemoniorum		

Acetum.

Omphacium. *Simul adstringens.*

Tartarus, acidus, & salinus.

EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Acetum Rutaceum. *simul vulnerarium.*

Theriacale. *Stimulans.*

Mel Rosatum.

Crantz M.M. T. III.

M

Oxy-

Oxymel simplex.

Squilliticum. *Incidens, stimulanſ.*

Oleum Terebinthinae.

Spiritus Vini. *Coagulans.*

Camphoratus.

Salis marini } *Simul caustici.*

Nitri dulcis. }

Tincturae

Aloes } *condientes.*

Myrrhae }

Gummi laccae, spirituoſa.

Et hæc quidem præcipua horum materies eſt, non tamen in omni putrido ulcere conveniens omnis, quod ſpiritus vini in ulceribus cerebri, cerebrum a corruptione haud præſervet, *QUESNAY. Memoir. de l'Acad. de Chirurgie T. I.* bene vero oleum terebinthinae, balſamum commendatoris, *IDEM.* adhæc in carie oſſis carioli tinctura Aloes sæpe alvi profluviũ ſuſcitavit. *Alex. MONRO. Society in Edimb. Vol. V. P. I.*

CLAS-

CLASSIS SEXTA

EXSICCANTIA.

Quæ nimiam partis humiditatem absorbent, partemque ficciorem reddunt, EXSICCANTIA, Indicantur

I. Dum plurimo, & nimis tenui humore vulnus, ulcus madet. L. B. VAN SWIETEN.

II. Dum alia corporis humani sana pars incommodo constanter fudore perfunditur: sed his rebus multo opus iudicio, ut, an ficcare conveniens, intelligatur.

III. In pertinaci vasis rupti, discissi, sanguinis, feri, lymphæ fluxu, aut stillicidio.

Contraindicantur vero

I. In punctura, CHARMETTON in Quæstione ab inclyta Academia Regia proposita pro præmio 1748. *Determiner ce que c'est que les Remedes dessicatifs, & les caustiques.*

II. In ulcere veteri, annofo.

III. In ulcere quocunque inflammato, ficco, dolente, NANNONI, in eadem quæstione pro præmio 1748.

Cum vero perpetua illa, & molesta humoris transudatio vel ex tenuitate humoris per partem fluentis,

M 2

vel

vel ex debilitate partis humores haud coercentis oriatur, exsiccantium duo generalia constituentur genera, hæc humores, illa solida corrigenia, inspissantia nempe, & adstringentia, quorum priora interno dicata usui magis, in *Materia Med.* T. II. dicta, hic haud repetam, cum de unica horum divisione solum dicturus sim, de coagulantibus nempe, tum de adstringentibus. Verum quia in recenti, nimio humore perfuso, ulcere, sæpe nec evidens fluidorum tenuitas, nec certa solidorum relaxatio criminari potest, proin operosa hac curatione opus non sit, medicamenta exsiccantia ratione effectuum in sequentes classes distribuo.

I. EXSICC. BIBULA.

Hæc indicantur *I.* dum nec in fluidis, nec in solidis multa labe, sed ex solo fotu extravasati, maceratione leniori, ancipites ulceris recentis extremitates elaterem suum amittere quodammodo, ut impulsus viribus cordis humorem non coercere amplius, nec in vasa lateralia sufficienter impellere possint.

II. Ubi completo bonis avibus ulcere, cicatrix inducenda, *CHARMETTON.*

III. Ubi in ossium carie incommodus ex ossium cellulis humoris proventus *Alex. MONRO, Society in Edimburg T. V. P. I.*

Inter hæc sunt

Plumaceola simplicia,	} fumis aromaticis imbuta
Rasa,	
Spongia præparata.	

Hæc

Hæc vero cum lævia, porosa, sicca sint, ex extremitatibus hiantium vasorum humidum bibendo, & in se attrahendo, ulceris liberant superficiem, ficioremque reddunt, ut haud continuo amplius maceratis, puncta contactuum augeantur, cohesio increseat, impulsis resistentia fluidis maior ponatur, coerceantur fluida arctius, & per lateralia vasa distribuantur felicius, sic demum totus compleatur hiatus. Nec repugnarem bibulos terrestrium pulveres in hanc classem revocanti, qui si impalpabiles sint, in parte molli indicantur, L. B. van SWIETEN, in ossea minus, Cl. MONRO. Ex hoc censu sunt

Cancrorum lapides *praeparati*.

Corallia rubra *praeparata*.

Ossa *calcinata*, præcedentibus magis bibula, sed etiam magis caustica caute applicanda.

II. EXSICC. ADSTRINGENTIA.

In solidis suppuratione maceratis debito maior, quam quæ simplici humidi absorptione emendetur laxitas, medicamenta, elementa fibrarum arctius compingentia, coadunantia requirit; quæ quoniam etiam imperspirabilem partem reddunt, ob id duplicem indicationem explent. Inter hæc usitatiora sunt

Aqua frigida in recenti ulcere proficua, CELS.

Aqua aluminosa.

Bolus.

Calaminaris lapis.

lapidis *praeparationes.*

Pompholyx,

Tutia.

Hæmatites Lapis.

Plumbi *praeparata.*

Cerussa.

Minium.

Lythargyrus.

Saccharum faturni.

Terra Aluminis.

Zinci flores.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Unguenta.

Album simplex.

Ad ambusta.

Comitiffæ.

De Lythargyro.

De Minio.

Nihili.

De Tutia. Simul Anodynum.

Emplastra.

Album coctum.

Diapalmæ.

De Lapide calaminari.

Defensivum.

Saturninum.

Stypticum.

Triapharmacum.

III. EXSICC. AROMATICA.

Indicantur, dum stimulo opus, ut solutæ fibræ vis prior infundatur.

EX SIMPLICIBUS.

Camphora.

Colophonia. Lenior.

Gummi.

Elemi.

Iuniperi.

Myrrhæ.

Tacamahaca.

Mastiche.

Olibanum.

Sarcocolla.

Styrax.

EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Aquæ vulnerariæ.

Lac Virginale.

Spiritus vini simplex.

Camphoratus.

Tinct. præcedent. simplicium, aliæ Aromatic.

Unguenta.

Album Camphoratum.

Digestivum spiritu vini camphorato &c.
animatum.

Emplastra

Divinum.

Gryseum.

Oxicroceum. &c.

M 4

Fe.

Feliciter admodum hæcce prioribus iunguntur. Sic in spiritu vini alumen solvitur bono effectu, alia aliter combinari possunt. Ex his vero omnibus, a quarta Classe suppurantium nempe, huc usque recensitis, facile patet:

Quid censendum de sarcoticis sit, & quæ eligenda: cum enim ea, quæ regenerationi carnis deperditæ favent, SARCO TICA merito habeantur, & suppurantium, seu digestivorum omnes species, omnes detergentium, tum demum, & exsiccantium huic famulentur, ea sarcotica esse clarum, hinc, ut hæc multiplicia, calida, frigida, humida, sicca, emollientia, adstringentia, sic & illa esse evidens. Non datur igitur ullum medicamentum universale vel digestivum, vel detergent, vel exsiccans, minus adhuc sarcoticum, ut materia chirurgica a multis inutilibus liberari possit. In arte salutari perpetuo summum erit cognitio exacta morbi, huic soli remedium facile; nec obstant specifica.

CLAS.

CLASSIS SEPTIMA

CAUSTICA.

Quæ urunt, rodunt, consumunt partes corporis humani, quibus applicantur, CAUSTICA dicuntur. Hæc vero duplicia sunt, actualia vel potentialia: priorum etiam in cadaver actio est, ignis enim omnia consumit: posteriorum solum in corpus vivens: funestum hinc omen, dum non urunt amplius vesicatoria.

Dux potentialium, de quibus hic unicus sermo, classes constituuntur.

I. Rubefacientium.

II. Cathereticorum, seu escharoticorum vel ruptoriorum est. Quibus in morbis quæque indicentur, sub speciebus dicetur.

I. RUBEFACIENTIA.

Quæ maiori ad partem corporis, cui applicata fuere, concitato per stimulum, quem habent, humorum affluxu, rubere partem faciunt, RUBEFACIENTIA, Epispastica; quæ pustulas, aut vesicas excitant, VESICANTIA, vel vesicatoria appellantur.

Indicantur. *I.* In avertenda in partem nobilem, vel irritabilem humorum fluxione: sic in oculorum, dentium, auricularum morbis, locis retro aures, vel nucae agglutinantur, CHARMETTON, licet in dolore dentium vehementiori arteriæ temporali nonnulli, alii maxillæ angulo imponant.

II. In evocando impacto ex parte quadam humore, ut in iisdem morbis, tum in doloribus rheumaticis, arthriticis, ischiadicis, &c. An convenient in morfu venenato? bonus ab his effectus observatus in *Act. Nov. Acad. N. C.* quem haud placere video CHARMETTON. an recte?

III. In revocando humore repulso, ut in podagra retropulsa &c. ulceribus manantibus capitis exsiccatis, & inde maiori orto malo, epilepsia &c. L. B. van SWIETEN. Sed tum parti, unde repulsus humor, applicanda sunt.

Contra indicantur vero in bubone venereo, tumore scrophuloso, CHARMETTON. Forma varia solida, cataplastmatica, emplastica.

EX VEGETABILIBUS.

Allium.

Arum.

Cyclaminus.

Clematis.

Esula.

Euphorbium.

Flammula.

Piper.

Pyrethrum.

Ra-

Ranunculi.

Raphanus Rusticanus.

Ruta.

Sinapi.

Staphysagriae semen.

EX ANIMALIBUS.

Cantharides.

Stercus Columbarum.

EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Fermentum Panis.

Emplastrum Vesicatorium.

Si ablata a vesicante facta vesica, effuso humore, siccare consilium, primo mollia, pingua digestiva, dein exsiccantia imponuntur; si partem attracto humore ulterius perfundi opus, leniora rubefacientia, digestiva stimulantia admoventur; & hæc quidem omnia pro intentione medentis varia esse solent.

II. CATHAERETICA

SEU

ESCHAROTICA.

Hæc fibras corporis omnes, tam cutaneas, quam carneas, & alias destruant.

Indicantur *I.* Si fungosa in ulcere haud sensibili caro, coalitum impedit.

II. Si carnis vegetatio, vel excrescentia, ultra æquabilem partis sensibilis naturaliter constitutæ superficiem emineat, ut in morbis palpebrarum, ficu, verruca, ectropio, in morbis oculorum, encanti, pterygio completo; in morbis narium, oris, ani, partium genitalium utriusque sexus, CHARMETTON. Q. c.

III. In gangræna humida, applicatis incassum optimis & indicatissimis spirituosiss, IDEM.

IV. In tumore frigido ex congestione humorum orto, scirrhuso quocunque, etiam glandulari indolente, tum bubone venereo, pestilentiali, scrophuloso, tumore critico maligno, IDEM. Alias indicationes vide in T. III. de argento, ubi de lapide infernali sermo.

Contra indicantur *I.* In morbis complicatis, ut in ulceribus malignis, maxime cancris. CHARMETTON.

II. In venereis, pestilentialibus, scrophulosis, iuncturas, tendinosas ligamentosque partes, vel etiam glan-

glandulosas inflammatas, duras, inæquales, vicinis ad-
hærentes, o cupantibus. IDEM.

III. In ulceribus carie exceptis, in his etiam cariem
auferre intent o IDEM.

IV. In magnis Polypis.

L E N I O R A.

Euphorbium	}	Ex Veget.
Iris florentina		
Sabina.		
Cineres clavellati.		
Alumen usum.	}	Ex fossil.
Borax		
Calx viva.		
Calx veneris.		
Ærugo.		
Ochra.		
Vitriolum album.		
Cyprium,	J	

COMPOSITA OFFICINALIA.

Aqua Phagadænica.
Balsamum Martiatum.
Oleum Tartari p. d.
Unguentum Ægyptiacum.

F O R T I O R A.

Arsenicum album.

A multis chirurgis adhibitum verum venenum est,
quod hoc scopo applicatum totius corporis tremorem
induxit MONRO. L. c. quare raro & caute adhibendum.

Au-

Auripigmentum.

Realgar.

Mercurius præcipitatus Albus.

Ruber.

Sublimatus corrosivus.

Et hæc sæpe salivationem induxere MONRO L. c.

Spiritus acidi concentrati.

Nitri.

Salis.

Vitrioli.

Hi vel puri, vel gleba metallica divites applicantur, sed substantia metallica imprægnati ossium cariei adhibiti, violentos dolores, sæpe convulsiones causare. MONRO. l. c.

Butyrum Antimonii.

Lapis causticus.

Infernalis.

Et horum quidem omnium, & pro conditione partis, cui applicanda, & pro aliarum circumstantiarum ratione, forma, lenitas, activitas, variare multum solent. Tutissime vero omnium applicari potest lapis infernalis: Reliqua enim ulceri adhibita in totam eius superficiem agunt æqualiter, lapis autem infernalis singulis punctis potest applicari, L. B. VAN SWIETEN.

CLAS.

CLASSIS ULTIMA
 DEPLENTIA
 CHIRURGICA.

Etiam alia sunt ad deplendum seu evacuandum constituta chirurgica, alia medica auxilia; priora hic recensenda, maxime hirudinum suctione, phleboto-
 me, scarificatione, fonticulis, fetaceis, vesicantibus, quibus tam abdominis quam thoracis paracentesim, cranii perforationem addere posses, complentur; posteriora iam Tomo II. huius operis dicta sunt.

HIRUDO *Offic.* Syst. Naturæ. Classis Naturalis Vermium, ordo intestinorum. *Germ.* Blut-Igel. *Gallis* Sangsue. *Anglis* Leech.

HIRUDO Medicinalis RAY, hirudo depressa fusca, lineis flavis dorsalibus sex, intermediis immaculatis, subtus cinerea nigro maculata, *Cl. LINNÆO* definitur, ut facile a *Sanguisuga*, quæ marginem lateralem flavum gerit, distinguatur. Utriusque iconem nobis servavere *Acta STOKKH.* 1757. N. 4. F. 1. 2. 3. 4.

Medicinalis hirudo princeps hæmorrhoidalium sector venarum vermis, plus una vice sese sanguine ingurgitare valet, & hæc quidem, quæ cæteris omnibus vitio animantibus intemperantia est, huic laudem conciliat, ut demum etiam vitia aliquam gloriam consequantur! & ob ingluviem sanguifugo modestiori & una
 solum

solum vice sanguine sese obruente, præferatur, Haud tamen reticendum, sanguine semel potum, etiam postridie vacuum, minus sæpe gulosum deprehendi, & segnius venam, quam iterato respuit, pertundere, & lentius, quasi prioris culpæ consciuum animal, inebriari: sive vero vel de hac, vel alia de causa torpidus & deses sit vermis, est vero sæpe de lævi, stimulari in obsequium & crapulam potest, etiam abstersione partis, lactis, sanguinis illitu allici: iamque parti cui applicatur insistere, radicari firmitus, & longo gurgite sanguinem bibere parasiticus incipit, quo satur, sese sæpe a loco ipse dimittit, sæpe tamen adhuc pertinacius adhærescit: at tum divelli non debet, est enim in hac re periculum, sed sale, cinere, aut alio pulvere acri conspergi, sic enim facile abscedit. Est etiam ubi largiori depletione opus sit, tumque huic cauda abscinditur, & iam pleno rivo per vulnus, suctus sanguis profluit, nec tamen aut ideo cito animal moritur, aut a partis complexu remittit; tantusne est amor potus? quasi discissi corporis interitum diluere hacce voluptate aut vellet aut posset animal!

Vulnus a verme illatum triquetrum, sæpe diu adhuc sanguinem stillat, etiam post duodecim horas, & meticulous timorem incutere posset, ob id deligandum, ut venarum sectiones solent, dum prius, aut aceto, aut vino, aut spiritu vini ablutum fuit.

USUS CHIRURGICUS ab omni tempore ad venas hæmorrhoidales deplendas multus & utilis, quod ab ipso loco affecto, sanguis evocetur *Cl. QUESNAY Traité de la saignée*, etiam morbis oculorum adhibitus, hirudinibus oculorum exteriori angulo appositis, *Cl. FRINGEL* angulo interiori carunculæ, *JAMES Dist.*

Uni.

Univerf. Gingivis, linguæ inferiori parti, genis in dolore dentium; in tumore pedum oedematoso, plantis pedum, in podagra cum tumore aquoso vehementer inflammato sub malleolo, & pedum digito maximo, *Cl. GISLER Act. Reg. Suec. T. XX. a Cl. KAESTNERO edit.* etiam in dolore crurum a diuturna febre relicto, tentatis incassum aquis mineralibus, remediis aliis, imo electricitate, *IDEM.* Sunt qui etiam cryspelati, cancro apponant, *IDEM ibidem.*

Ex proposito instituta Chirurgica operatio, qua yas rubrum venosum ut sanguis effluat, secatur, **PHLEBOTOME**; qua aperitur arteriosum, **ARTERIOTOME** appellatur. Utramque immensa sæpe utilitas, sæpe etiam irreparabile damnum sequitur, quod cum per omnes casus dicere nimis longum, quibus quæque rebus instituendæ sint, quibus non possint, artis Magistri cum alii, tum maxime in absoluto de venæ sectione tractatu *Cl. QUESNAY* consuli debent, qui ut quidem de multis casibus pulcherrima memoriæ prodidit, ita de graviditate exquisite judicavit, morbum graviditatem non esse, nec propagationis humanæ speciei securitatem scalpello, aut commendasse, aut concredidisse naturam videri, perraram adeoque occasionem occurrere, qua gravidæ in venam dimitti scalpellum debeat, cujus iudicio & ego accedo, tum quod absque phlebotomo feliciter animalia utero gerant & pariant, & ipsa humana species, ante usum hujus instrumenti haud magis miserande, graviditate defuncta sit.

SCARIFICARI pars corporis dicitur, dum vel simplici scalpello, vel machina pluribus scalpellis instructa

Crantz M. M. T. III. N structa

structa cutis conscinditur; Simplici scalpello plerumque Chirurghi utuntur, cum ad profundas illas scarificationes, incisiones vocant, ut partes tensæ, infarctæ in summa inflammatione convulsionem, gangrænam minante, relaxentur, QUESNAY, in ipsa gangræna ut vivarum actio excitetur, OMNES, tum ad eas ad paniculum adiposum usque factas, quas mollis, pellucidus lymphaticus scroti, femorum, crurum, pedum tumor postulat, ut emacietur, DIONIS *Cours d'Operations*. In ultima vero hac curatione scire juvat, plagas scalpello factas, gangræna sæpe vitiari, LA FAYE *dans les notes*, ob id vino rutaceo, corticis peruviani decocto vel in initio fovendas, myrrha, aloe, accensus vaporandas, tum spiritu vini camphorato, unguento de styrace, ubi iam vitium adest, obliniendas.

Scalpellum vel simplex vel compositum superficialiis illis scarificationibus, quibus sanguinem e parte evocare intentio, maxime admovent: is vero abundantius extrahitur, si conscissæ parti, CUCURBITA linamento ardente rarior, aut sine omni flamma, solius machinulæ pneumaticæ beneficio, quod L. B. VAN SWIETEN & adhibet & probat, exquisite ita adaptetur, ut recte impressa inhærescat, tum enim multo sanguine impletur; sin minus, novo vel eodem linamento ardens cucurbita, iterum iterumque applicatur, donec satis factum fuerit. Auxilii hoc genus in locum venæ sectionis multis suffectum, etiam diris morbis a sanguine natis oppositum fuit, ut cephalææ, apoplexiæ, nervorum resolutioni, marcori, & inexpugnabili dormiendi necessitati, concisa occipitii cute, Cl. WALTER *Dissert. de scarificat. occipitis*; & ante hanc iam dudum in morbo herculeo occipitium incidere & cucurbitas admovere, etiam occipitium ferro

candente adurere, ex veterum doctrina iussit CELSUS, & in omni morbo, ubi deobstruens sanguis immediate evocari potest, valet cucurbitis excepta scarificatio, *Cl. QUESNAY.*

FONTICULUS, quod quasi ab ipso fonte mala materies fluere crederetur, dictus, est, vel ferro scindente vel caustico ad paniculum adiposum usque erosum ulcus, quod piso, globulo quocunque alio immisso, vinculo ad id accommodato valentius adstringente, coire impeditur. Corporis sedes his opportunæ fonticulis sunt summum caput, fontanellam locum chirurgi vocant, & hic in desperata cephalalgia eligitur, *PLATNER Instit. Chirurg.* Opportunior in nuca sedes est inter alteram, tertiamque colli vertebram, maxime lippientibus & ex levissima causa ophthalmia laborantibus, *PLATNER*, quibus fonticulus sæpe profuit, *L. B. VAN SWIETEN. Comm. T. I.* Excitatur quoque in brachio inter deltoidem & bicipitem, & in femore supra genu ad quartum circiter digitum, inter muscolum vastum & gracilem, tum in crure ad quartum digitum infra genu, inter muscolum soleum & gastrocnemium externum, *PLATNER*, rarius inter costas, quod dum tamen factum esset in latere vomicea affecto sputo cessante, æger servatus est, *WILLIS.*

SETACEUM nomen a fetis traxit, quod olim chirurgi pilis ex equorum caudis ad id uterentur. Hic vero est setaceorum excitandorum modus; vel digitis vel forcipe, arrepta cum paniculo adiposo cutis elevatur, latiore acu, scalpello trajicitur, filum crassius intortum, vel linteum vel vitta in vulnere relinquitur, quotidie per vulnus ducitur, pure infecta pars abscinditur, recens etiam digestivo illinitur. Valet in lip-

pitudine, oriente suffusione, etiam amourosi, PLATNER & OMNES OCULARES CHIRURGI, in molestissima cephalalgia, RUYSGHIUS, L. B. van SWIETEN, in stupore post apoplexiam manente, LA MOTTE *Traite complet de Chirurg.* in memoria læsa ex lapsu, MEDICAL ESSAYS, Vol. V. p. I.

VESICATORIA dicta p. 122.

PARACENTESIS abdominis, thoracis, scro-
ti, ut & cranii perterebratio, quibus & aqua & san-
guis & pus & alius quilibet humor evocatur, maioris
momenti operationes, cautelas requirunt plurimas, &
ex propriis fontibus peti debent: consule maxime *Il-
lustr.* L. B. van SWIETEN commentaria.

INDEX

INDEX RERUM.

A

A brotanum	I. 128
Abforbentia	II. 130
Absynthium	I. 129
Acacia Germanica	II. 13
Acaciae verae succus	II. 40
Acetofa	I. 17
Acetofella	II. 135
Acetum saturni	III. 112
Acetum quid?	ibid. 4
esurinum	— 91
Aceti principia	— 4
Diversitas	— 5
Vires	— 5
Præparata	— 6
Acidum nitri quod?	II. 103
Acidorum Mineralium species	III. 70
Acidum Vitrioli	ibid. 70
Aluminis	— 71
Sulphuris	— 71
Nitri	— 71
Salis	— 71
Acida venena	— 70
Acipenser	I. 77
Aconiti vires	III. 36
Acorus palustris	II. 21

N 3

Aco-